

[Socialministeren.]

voksne Familieforsørgers Arbejdskraft og over til fortrinsvis at ville benytte den ganske unge Arbejdskraft, maa der nødvendigvis opstaa Mangel paa Arbejdskraft for de Aldersklassers Vedkommende, som *alle* ønsker at beskæftige.

Man maa derfor se med ikke ringe Skepsis paa de Tal, der er fremkommet gennem de Oplysninger, som Statistisk Departement har indsamlet. Men bortset herfra er det da saadan, at den Indvandring, der har været til Byerne i de senere Aar, har været større end tidligere? Er det et nyt Problem? Er det et Forhold, der er opstaaet i de sidste Aar under Krisen, at man pludselig begynder at forlade Landet og drage ind til Byerne? Hvis det var Tilfældet, kunde man med Rette komme og sige, at nu var der indtraadt en Ændring i Forholdene, som maatte nødvendiggøre Indskriden for at standse Indvandringen til Byerne. Men denne har altid fundet Sted, det ved enhver, at lige saa længe, som der overhovedet har været Byer, har Byerne kun været i Stand til at vokse ved Indvandring ude fra Landet. Derfor er det ikke noget nyt Problem. At man nu politisk søger at bruge de Oplysninger, der er indsamlet, til at paavise, at det er ganske nødvendigt, at der gøres langt mere, end der hidtil er gjort, for at forbedre Landbrugets Rentabilitet og derved gøre det muligt for Landbruget at beskæftige flere Mennesker, end det gør, bliver en Sag for sig. Vi har tidligere mødt Paastanden; nu har vi faaet nogle Tal, som vi vil faa Lejlighed til at møde paa alle de Tribuner, hvor Samfundsforholdene herhjemme skal drøftes i den kommende Tid.

Naar man saa hævder, at hvis Landbrugets Vilkaar blev saadan, at det virkelig blev rentabelt, saa vilde man være i Stand til at betale en tilstrækkelig Løn til at fastholde Arbejderne ude paa Landet, vil jeg dertil sige: Hvorfor har man ikke gjort det før? Under den Indvandring, som vi har oplevet gennem alle de Aar, der er gaaet, har man hvert eneste Aar, selv under de allerbedste Forhold for Landbruget, hørt Klager, som med Rette er fremsat af Landarbejderne om, at Landboerne ikke vilde betale en Løn, der gjorde det muligt for dem at eksistere derude paa ordentlig Maade. Naar man maa erkende Rigtigheden deraf, skal man vist alligevel være lidt forsigtig med at sige, at blot vi vil være med til at gøre Landbruget mere rentabelt, vil det ogsaa betale Lønninger, saa det bliver muligt at fastholde Arbejdskraften ude paa

Landet. Fortiden har ikke bevist, at man var villig dertil.

Er Landbruget i øvrigt i Dag saa urentabelt, som det paastaas? Er det ikke saadan i Dag, at hvis man tager en middelgod Bondegaard med en middelgod Mand paa og med en Gæld, der kun er middelstor, saa kan han i Virkeligheden klare sig? Jeg synes, at Ejendomspriserens Stigning, ikke mindst efter at Kornloven blev vedtaget, tyder paa, at min Opfattelse er rigtig. Der er endnu ingen, heller ikke i Landbo-kommissionen, som for Alvor har kunnet præstere Bevis for, at Landejendomspriserne ikke dækker over en Økonomi i Landbruget, som vi ikke faar noget at høre om, medens vi altid faar Klagerne at høre.

Jeg skal ikke her komme ind paa nogen lang Debat om Landbrugets Forhold i øvrigt, men jeg tror, man skal passe paa ikke vedblivende at stille det op paa den Maade, som om vi blot skulde fortsætte med at vedtage flere og flere Love til Fordel for Landbruget og saa vente, at der derigennem opnaaedes forøget Beskæftigelse ude paa Landet. Jeg erkender, at den middelgode Mand paa middelgod Jord og med en almindelig Gæld skal have Adgang til at eksistere, og det skal vi alle sammen i Fællesskab være med til at sørge for, at han kan, men jeg erkender ikke, at hele den øvrige Befolkning — Landarbejderne gennem meget lave Lønninger — skal være med til i det lange Løb at opretholde og medvirke til Betaling af en Landbrugsgæld, der ligger saa langt over, hvad Middelgælden kan siges at være. Det har man aldrig kunnet faa Statsstøtte til for Byerhvervenes Vedkommende. Jeg behøver ikke at minde om, hvad der skete i Byerne i de Aar efter Inflationsperioden, da Aktieselskab efter Aktieselskab maatte nedskrive sin Aktiekapital til næsten ingenting, og da Tusinder af Familier i mange Tilfælde omtrent blev bragt til Betlerstaven. Da var der ingen, som bad Staten eller Landbruget om Støtte, og der var heller ingen ude paa Landet, der rejste sig og sagde: Hør, nu er Byerhvervene i Nød, og da vi ikke er det i samme Grad, skal vi hjælpe.

Derfor tror jeg, at man skal passe paa ikke at komme for højt op i Kravene, og man skal navnlig overveje, om det ikke snart er paa Tide, at de Landbrugsbedrifter, som faktisk ikke kan opretholdes med deres nuværende Gæld, hvis hele vor Samfundshusholdning skal drives fornuftigt, maa have denne Gæld nedskrevet, saa de atter kan blive rentable. Gennem prisfordyrende Foranstaltninger at hæve hele Niveaue